

אגדת השימפנזים

ביקור בפארק הלאומי גומבה שבמערב טנזניה, המקום שבו חקרה ג'יין גודול את חיי השימפנזים, הוא חוויה ייחודית שאף ספארי באפריקה לא ידמה לה / **מרב סריג**

אפריקה

"זה היה רגע מרגש מאוד. עליתי למעלה בשביל, מלווה בלהקת פרפרים וציוץ ציפורים, קרני השמש ליטפו את הפירות הצהובים. המפגש הזה עם השימפנזים, אחד על אחד - עם האימהות המחבקות, האצבעות והפנים שלהן; עם הבולבול החשוף והמבוכה שחשתי מהשימפנזה הזכר לנוכח המבט המציצני שלי (הם כל כך אנושיים) - כל זה גרם לי לעצור לרגע את החיים המטורפים שלי ופשוט לנשום. זה היה רגע אינטימי עם הטבע".

כך מתארת רונית הרשקוביץ, קונסולית כבוד של ממשלת זמביה ובעלת "ספארי קומפני", חברה לטיולי ספארי חוויתיים-פרטיים לאפריקה, את המפגש שלה עם השימפנזים בפארק הלאומי גומבה (Gombe National Park) שבמערב טנזניה.

המפגש שלה עם השימפנזים התקיים במחיצת ד"ר ג'יין גודול, חוקרת השימפנזים הנודעת. גודול (83), ילידת אנגליה, הגיעה לפארק הלאומי גומבה כשהיתה סטודנטית צעירה בשנות ה-60 של המאה הקודמת. במהלך עשרות השנים שלאחר מכן היא חקרה את התנהגות השימפנזים ואת היחסים החברתיים שלהם, באמצעות מחקר שדה. אחד ההישגים הגדולים של גודול הוא התובנה כי השימפנזים יודעים להשתמש בכלים. כך, למשל, הם משתמשים בענפים על מנת להחזירם לקני נמלים שאותן יאכלו, ויותר מזה, הם למעשה יוצרים כלים - השימפנזים מתאימים ענפים

(מורידים עלים מיותרים, מקצרים את אורכו של הענף), על מנת שיוכלו לעשות בהם שימוש יעיל בחיפוש אחר מזון. לקח לה זמן לרכוש את אמונם של השימפנזים. בהתחלה הם ברחו ממנה, אבל הייתה לה סבלנות. יום אחד היא שכחה לסגור את האוהל שלה, ושימפנזה נועז שכונה על ידה "דיוויד זקן אפור" נכנס לאוהל ולקח לעצמו בננה. למחרת הוא שוב בא. אחריו כבר באו כולם. לאט לאט גודול הצליחה להתקרב אליהם. היא וצוותה חקרו את ההתנהגות החברתית של השימפנזים, הדומה

לזאת של בני האדם. כך למשל, בביקורנו בגומבה, סיפרו לנו אנשי הצוות על שימפנזה המכונה "הדיקטטור", שנהג בשימפנזים האחרים באלימות. פעם אחת הוא הכה עד זוב דם שימפנזה רק משום שהלך לעזור לשימפנזה פצוע מבלי לבקש את רשותו. השימפנזים היו עצובים, מדוכאים ורעבים. כשהדיקטטור הזדקן ואיבד את שיניו הם זיהו שהוא נחלש וביצעו הפיכה. את מקומו תפס פאדג', זכר אלפא שעומד בראש אחת משלוש המשפחות שחיות היום בשמורה. בטנזניה ומחוצה לה גודול היא